

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio II. Utrùm Deus omnibus reprobis conferat auxilia sufficientia, sicut
prædestinatis omnibus confert efficacia ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

& similibus; ergo &c. Respondeo negando minorem: nullus enim omnino est viator, cui Deus non conferat media sufficientia ad salutem ex vi voluntatis salvandi omnes, ut infra videbimus.

35. Instabis: Donum perseverantiae est necessarium ad salutem: & tamen Deus illud negat reprobis; ergo jam illis non tribuit omnia necessaria. Respondeo Deum, quantum est ex se non denegare illud donum, ut constat ex Trid. sess. 6. cap. 13. ibi: *Deus enim, nisi ipsi illius gratia defuerint, sicut capit opus bonum, ita perficiet, operans velle, & perficere*: Unde si ipsa perseverantia non obtinetur, ideo est, quia homines non cooperantur ex parte sua, sed defunt gratia Dei.

36. Hinc colliges: Deum etiam non habere illam voluntatem generalem excludendi aliquos adultos reprobos, ad quos scilicet non pervenit Evangelium, neque aliquos infantes, qui sine Baptismo decedunt; siquidem erga illos conservat etiam voluntatem salvandi eos, ad quod eis confert media sufficientia, non solum generalia, qualia sunt Redemptio, & Sacramenta, sed etiam specialia, prout supra jam tetigimus, & infra specialiter probabimus; siquidem non potuit habere voluntatem aliam generalem excludendi eos, idque ob rationes factas.

SECTIO II.

Utrum Deus omnibus reprobis conferat auxilia sufficientia; sicut praedestinati omnibus confert efficacia?

37. **U**IDNAM sint auxilium sufficiens, & efficax, & a quo illud dicatur sufficiens, & hoc sumat efficaciam supponimus ex materia de auxiliis; tum quia ibi proprium habent locum; tum etiam quia de illis agere etiam incidenter nobis prohibitum est à Summo Pontificibus, praesertim ab Urbano VIII. anno 1643. in Bulla, quae incipit. *In eminenti*: Quamvis Fr. Philippus à Sanctissima Trinitate Carmelita disqualceatus tom. 2. in 1. 2. D. Thom. dicat, huiusmodi prohibitionem jam expirasse, sic enim ibi scribit ad Lectorem: *Diu suspensus fui, inquit, circa impressionem huius Tractatus de Gratia, quantum attinet ad duas Disputationes de Auxiliis Divinae Gratiae, ac eorum concordia cum libero arbitrio, cum alias talis impressio fuerit prohibita per Summos Pontifices Paul. V. & Urban. VIII. Sed inquirens circa hoc, responsum fuit mihi à viris doctissimis, & religiosis, tum in Gallia, tum Roma, unde nunc redeo, talem prohibitionem expirasse, & impressionem huius materiae nunc permissam à Summo Pontifice; (dummodò à censura contraria partis abstineatur,) cum ipso sciente, & prudente quotidie plures circa illam prodeant tractatus non enim solum in defensionem, & impugnationem Jansenii repetita Apologia, sed etiam alia opera, ut Opus Suavis de Auxiliis prodierunt; ita cit. Author. in illo suo tom. 2. Lugduni Typis mandato anno 1653. quod si ita est, ut ille refert, aliqua, & si non tanta, quanta & ille, poteramus de hac materia prelibare, quia tamen non ita, sicut & ille Pontificis prohibitionibus contravenire audemus, omnia hic supponimus, non tractamus.*

38. Praesens igitur quaestio est, (abstrahendo ab eo,

quid sit auxilium sufficiens, & quid auxilium efficax:) Utrum sicut nullus est praedestinus, cui Deus non provideat auxilia efficacia; ita etiam nullus sit reprobis, cui Deus non provideat sufficientia? Et ratio dubitandi est, quia aliqui sunt reprobi, qui quidem videtur his auxiliis destituti, cujusmodi sunt infantes sine baptismo decedentes, perpetuo amentes, peccatores fideles, obdurati, infideles, Barbari, & similes, de quibus hic specialiter agemus: Sit igitur:

Difficultas 1. Utrum Deus omnibus iustis conferat auxilia sufficientia, ne cadant? Adverte, quaestionem non procedere de iustis, qui non cadunt; siquidem his manifestum est, Deum conferre auxilia, non solum sufficientia, sed etiam efficacia: solum igitur procedere de iustis, qui cadunt juxta illud: *Septies in die cadit iustus*. Hoc posito.

Resolutio sit: Deus omnibus iustis, etiam reprobis, dum sunt in gratia, confert auxilia sufficientia, ne cadant. Est certissima inter Theologos. Probatur primò ex Scriptura, ubi iusti saepe admonentur, ne cadant, ut patet 1. Cor. 8. ibi: *Qui se existimat stare, videat ne cadat*. Et ad Ephes. 6. *Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli*. Et infra: *Accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die mala, & in omnibus perfectionibus stare*; & saepe alibi; sed haec, & similes admonitiones supponunt, iustos posse non cadere; alioqui frustra illis praecaveretur, ne caderent; ut autem possent non cadere, deberent habere auxilia sufficientia; ergo haec illis providet Deus.

Probatur secundò autoritate Concilior. Milvitan. cap. 3. Araus. 2. can. 25. ibi: *Secundum Fidem Catholicam credimus, quod accepta per baptismum gratia, omnes baptizati, Christo auxiliante, & cooperante, omnia, quae ad salutem pertinent, possint, & debeant adimplere*; sed ad salutem pertinet non cadere; ergo possunt, & debent non cadere; consequenterque ad non cadendum habent auxilia sufficientia; alioqui neque possent, neque deberent non cadere. Item ex Trid. sess. 6. cap. 11. ibi: *Qui sunt Filii Dei Christum diligunt, qui autem diligunt Deum, ut ipse testatur, servant sermonem ejus, quod utique cum divino auxilio possunt*. Et infra: *Deus neminem deserit, nisi prius deserat ab ipso*; ergo si neminem deserit, omnibus assistit, saltem cum auxiliis sufficientibus. Idem repetit cap. 3. & sub anathemate definit can. 8. & 22.

Probatur tertio ratione, quia qui cadunt liberè cadunt; alioqui caderent necessariò, sicque non peccarent, quando cadunt, quod est haereticum; ergo ad non cadendum habent auxilium sufficiens; consequenterque haereticum est dicere, iustos non habere auxilia sufficientia ad non cadendum.

Dices: Donum perseverantiae est necessarium ad non cadendum; sed huiusmodi donum, ita est speciale, ut sit proprium praedestinatorum; ergo non datur illis, qui licet de facto sint iusti, cadunt tamen, & peribunt. Respondeo distinguendo majorem: donum perseverantiae est necessarium ad non cadendum actu; concedo majorem: nam sine illo iustus actu cadet: est necessarium ad non cadendum potentia, id est, ut possit non cadere; nego majorem: nam sine illo potest non cadere, dummodò habeat, ut habet, auxilia sufficientia; siquidem de facto cadet, liberè tamen, cum possit non cadere. Unde aliud est loqui de eo, quod requiritur, ut possit non cadere, ad quod non requiritur donum perseverantiae; & aliud loqui de eo, quod requiritur, ut actu non cadat, ad quod necessarium est illud donum perseverantiae.

Hinc

24. Hinc inferes primò, donum perseverantiæ consistere in eo, quod Deus semper præveniat iustum illis auxiliis, quæ prævidet futura esse efficacia, quibus præventus, nunquam cadet: quando verò prævenitur solis sufficientibus, potest quidem non cadere, sed actu cadet, quia ex defectu voluntatis nolentis conditionatè consentire, auxilia ipsa non fuerunt efficacia, licet fuerint sufficientia.

25. Secundò, sine dono perseverantiæ non posse quemlibet perseverare, sumptis auxiliis sufficientibus in sensu composito, id est, supposito quod voluntas cum illis conditionatè non est perseveratura, sed potius casura: posse tamen perseverare in sensu diviso, quia cum illis, licet non sit perseveratura, potest tamen perseverare.

26. Difficultas 2. Utrum Deus omnibus peccatoribus fidelibus conferat auxilia sufficientia, ut resurgant? Advertes, quæstionem non procedere de peccatoribus, qui pœnitentiam agent, certum enim est, Deum omnibus his conferre auxilia, non solum sufficientia, sed etiam efficacia; procedere tamen de illis, qui pœnitentiam non agunt, & in peccato suo morientur; de quibus duo hic sunt inquirenda: Primum, an Deus his omnibus conferat auxilia sufficientia, ut resurgant? Secundum, an huiusmodi auxilia illis conferat pro semper, id est, omnibus diebus, horis, & momentis? Hoc posito.

27. Dico 1. Deus omnibus peccatoribus fidelibus confert auxilia sufficientia, ut pœnitentiam agant, & resuscitent. Ita P. Bellarm. lib. 2. de grat. & liber. arbit. cap. 1. §. 6. & 7. P. Soar. hic lib. 4. cap. 1. 2. & 3. & lib. 4. de grat. tom. 2. cap. 10. & tom. 4. in 3. p. d. 8. sect. 2. P. Vasq. 1. p. d. 97. cap. 3. P. Molin. in Concord. q. 14. art. 13. d. 10. P. Valent. 1. 2. d. 8. q. 3. punct. 4. & 2. secunda q. 2. punct. 2. P. L. eff. de prædest. sect. 6. Assert. 1. & 2. P. Arrub. d. 90. cap. 2. quos citat, & sequitur P. Herice tract. 3. d. 34. cap. 4. n. 19. P. Ruiz d. 45. sect. 1. P. Alarcon tract. 4. d. 5. cap. 8. n. 2. P. Comptonus tom. 1. d. 38. sect. 4. num. 4. & plures alii apud citatos.

28. Probatur primò autoritate Scripturæ Ezech. 33. Vivo ego dicit Dominus Deus, nolo mortem impij, sed ut convertatur à via sua, & vivat. Et 2. Petr. 3. Patienter agit Deus propter vos, nolens aliquem perire, sed omnes ad pœnitentiam reverti. Et ad Rom. 2. Ignoras, quia benignitas Dei ad pœnitentiam te adduxit. Et Jerem. 3. Revertere ad me, dicit Dominus, & ego suscipiam te. Et Zachar. 4. Convertimini ad me. Et Ecclesiast. 49. Hodie si vocem ejus audieritis, & sapè alibi, ex quibus, & aliis similibus locis aperte constat, Deum velle, ut omnes peccatores à peccato resurgant, & per pœnitentiam resuscitent: aut ergo illa voluntas Dei est absoluta, & dat auxilium efficax; aut est conditionata, seu antecedens, & dat auxilium, saltem sufficienti; ergo omnibus dat Deus auxilia sufficientia, ut resuscitent, & pœnitentiam agant; alioqui frustra Deus illos toties ad pœnitentiam hortaretur.

29. Probatur secundò autoritate Concilior. Trident. Sess. 6. cap. 14. Qui, inquit, ab accepta justificationis gratia, per peccatum exciderunt, rursus justificari poterunt, cum, excitante Deo per Pœnitentia Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare procuraverint. Et ibid. can. 29. anathemate damnat: Si quis dixerit, eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere, &c. anathema sit. Ex Lateran. cap. Firmiter de Sum. Trinit. Si post susceptionem Baptismi quisquam prolapsus fuerit in peccatum, per veram potest semper pœnitentiam reparari.

Ubi notandum est illud semper, neque enim verificaretur, si peccator aliquando propter aliquod peccatum careret auxilio sufficienti, ut posset reparari, & resuscitare. Confirmatur, quia præcitorum omnium perditissimus, & divinis auxiliis indignissimus fuit Judas; & tamen illi Christus Dominus, non solum sufficientia, sed etiam superabundantia contulit auxilia, ut patet ex D. Amb. lib. de Paradiso cap. 8. D. Chrysost. hom. 83. in Matt. D. Leo Magn. serm. 7. de Passione cap. 2. D. Cyril. Alex. lib. 11. in Joann. cap. 21. & aliis apud P. Ruiz d. 20. de Volunt. Dei, sect. 9. à n. 1. ergo &c.

Dico 2. Hæc auxilia non conferuntur omnibus peccatoribus fidelibus pro semper, id est, pro omnibus diebus, horis, & momentis actu, hoc est per actualem gratiam excitantem. Ita P. Bellarm. lib. 2. de grat. & liber. arb. cap. 6. P. Mol. in concord. d. 9. & 10. P. Soar. tom. 2. de grat. lib. 4. cap. 10. n. 3. & alii. Probatur, quia auxilium prærequiritur ad hoc, ut peccator resurgat, & per pœnitentiam resuscitent; consistit in gratia excitante; hæc autem consistit in actibus vitalibus intellectus, & voluntatis, qualis est illuminatio, & inspiratio, ut constat ex Trid. Sess. 6. cap. 14. & can. 3. sed huiusmodi gratia excitans non datur semper actu singulis horis, & momentis; siquidem non fit sine sensu, & cogitatione talium actuum; peccator autem non sentit, neque cogitat de talibus actibus, quando dormit, aut aliis occupationibus distrahitur; neque enim tunc illi venit in mentem suæ salutis negotium; ergo &c.

Oppones: In pluribus Scripturæ locis hortamur ad agendum celeriter pœnitentiam, & illam sic agenti promittitur remissio, ut patet ex illo Ezech. 33. In quacunque die. Ecclesiast. 5. Ne tardes converti; ergo supponitur peccatorem posse in quocumque tempore converti, habereque ad id auxilium sufficiens. Confirmatur primò ex Concil. Later. cap. Firmiter, proximè cit. ubi dicitur, peccatorem posse semper per pœnitentiam reparari; particula autem semper significat quolibet horam, & momentum. Secundò ex Concil. Senon. in decret. Fidei cap. 15. ubi videtur docere contrariam sententiam: Hæc tanta gratie necessitas libertati non repugnat, quia Deus semper in promptu est, & nec momentum præterit, in quo non stet ad ostium, & pulset. Tertiò ex Celestin. Epist. 7. ad Episcopos Gallie cap. 9. ibi: Quod ergo tempus intervenit, quo divine gratia non egeamus auxilio; in omnibus igitur actibus, causis, cogitationibus, moribus adjutor, & protector orandus est Deus. Quartò ex Paulo Orosio, D. Aug. coartaneo, ejusque doctrinæ acerrimo defensore in Epist. pro arbitr. libert. ante medium: Divinum adjutorium, inquit, universis gentibus specialiter quotidie per tempora, per dies, per momenta singulis ministrari. Quintò ex D. Hieron. Epist. ad Cresiphont. Non mihi sufficit, ait, quod semel donavit, nisi semper donaverit: ex quibus videtur constare, auxilia sufficientia omnibus peccatoribus fidelibus actu conferri à Deo pro semper, sive pro singulis diebus, horis, & momentis; ergo &c.

Respondeo omnia hæc, & alia similia, si quæ fuerint testimonia, non esse intelligenda de omni tempore absolute, sed de omni tempore opportuno, ita ut nullum prætereant momentum temporis opportuni, in quo Deus auxilia sufficientia non conferat, ut infra dicemus. Et confirmatur, quia si citata loca, & testimonia deberent intelligi de omni tempore absolute, deberent etiam intelligi de omni tempore somni, ebrietas, & distra-

distractionis ad alia negotia, quod tamen est absolum.

33. Dico 3. Deus, quantum est ex se, pro nullo temporis momento denegat peccatori auxilium sufficienti ad resurgendum, & poenitentiam agendam, imò pro omni ex se est paratissimus, & est in promptu observando opportunitatem ad illud confendum. Ita P. Soar. cit. tom. 2. de grat. lib. 4. cap. 20. num. 5. Probatur primò ex testimoniis proximè citatis, quæ hoc videntur expressè probare. Secundò Ecclesiast. 18. ibi: *Adimplevit propitiationem suam in illis, & ostendit eis viam equitatis*. Ubi significat totum hujus vitæ tempus esse tempus propitiationis, Deumque esse paratum ad miserendum, quantum est ex se. Confirmatur ex D. Prosper. ad ob. ject. 6. Vincent. & ad 15. Nemini autem, inquit, Deus correctionis admittit viam, nec quemquam boni possibilitate despoliat. Idem habet D. Aug. lib. de natur. & grat. & lib. 3. de liber. arbit. cap. 18.

34. Probatur tertio ratione, quia homo quandiu vivit, est in statu vitæ, qui consistit in eo, quod possit consequi salutem; sed ad hoc, ut possit salutem consequi, requiritur, quod saltem ex parte Dei, semper ei pateat aditus ad ingrediendam viam salutis per poenitentiam; alioquin non ei imputabitur, si pro singulis horis, & momentis non convertatur; siquidem non pro illo, sed pro ipso Deo staret, ut non converteretur; ergo Deus, quantum est ex se, non ei denegat auxilia sufficientia pro semper, sive pro singulis horis, & momentis.

35. Dico 4. Deus actu confert auxilia sufficientia, & excitat ad poenitentiam singulis momentis opportunis. Ita P. Soar. proximè num. 6. Probatur primò ex proximè dictis. Secundò, quia Deus de se paratus est semper ad dandam gratiam excitantem, ut diximus; sed non semper actu illam dat; ergo saltem actu dat tempore opportuno juxta illud Psalm. 9. 10. *Adjutor in opportunitatibus in tribulatione*: nempe quando instat occasio præcepti, tentatio vehemens, & aliud simile similibus aliis temporibus gerendum.

36. Dubium tamen hic est: qualianam sint hæc opportuna tempora, quibus Deus actu excitat, & dat auxilia sufficientia ad poenitentiam? P. Soar. proximè cit. a num. 6. asserit hujusmodi opportunitatem dupliciter parari: Primò externè, ut quando auditur Prædicatio Evangelica, legitur aliquis liber spiritualis, proponitur aliquod bonum exemplum, editur aliquod miraculum, advenit tribulatio, objicitur casus timorem incutiens, ut mors amici, & alia id generis. Probat, quia in his opportunitatibus imputatur homini, quod non convertatur, & poenitentiam agat; ergo poterat converti, & poenitentiam agere; sed non ita posset, si Deus ei actu non conferret auxilium sufficiens; ergo &c.

37. Secundò asserit idem P. Soar. parari internè, ut quando poenitentia est necessaria absolutè ad æternam salutem, eo quod peccator periculum mortis incautus, & illius ignarus ingreditur; tunc enim credibile est, licet desint opportunitates externæ, Deum internè vocare, & excitare ad poenitentiam; siquidem tunc talis excitatio est valdè necessaria, & non est aliud tempus opportunum. Deindè, aliis temporibus, quæ nobis sunt incerta, inquit idem P. Soar. Deus repente absque alia opportunitate externa, illuminat, & excitat ad poenitentiam, respiciendo ad aliqua ejus bona opera supernaturalia, & elicit per priorem gratiam, nempe ad orationes, elemosynas, & devotionem Beate Virginis, in quo sensu dicitur, elemosynam remittere pec-

catum, quatenus scilicet Deus specialiter respicit ad illam, & propter illam dat frequentes illuminationes, quibus peccator convertitur. Ita P. Soar.

Quamvis hæc doctrina P. Soar. sit bona, absolute tamen non videtur satisfacere. Primò, quia quæstio procedit, non solum de horis, sed etiam de momentis opportunis; tempore autem prædicationis, sanctæ lectionis, aliarumve rerum externarum non conferuntur illustrationes, & excitationes ad poenitentiam singulis momentis; siquidem plura prætereunt, in quibus peccator non advertit ad poenitentiam. Secundò, quia si loquamur de opportunitate interna, præter periculum mortis, aliosque casus assignatos, dantur plures illustrationes. Imò in illis à P. Soar. assignatis, etiam non dantur singulis momentis. Tertio, quia quæ dantur propter elemosynas, & alia bona opera præterita, non est cur potius dentur in hoc momento, quam in alio antecedente, aut subsequente; ergo non est cur hoc sit magis opportunum, quam illud.

Meliùs igitur videtur dicendum, omnia illa, ac sola momenta dici, & esse opportuna, quibus peccator advertit ad poenitentiam, eique hac de re cogitare in mentem venit. Ita Vega lib. 13. in Triu. cap. 12. & 13. P. Valent. q. 3. punct. 4. §. 4. P. Molin. in Concord. q. 14. a. 13. d. 10. Henric. lib. 2. de Baptismo cap. 22. n. 3. quos citat & sequitur P. Tanner. d. 6. de grat. q. 2. dub. 2. n. 36. Probatur, quia verum est dicere, quod tunc solum, ac semper possit homo agere poenitentiam; ergo tunc solum, ac semper conferuntur homini auxilia sufficientia. Probatur antecedens, quia singulis illis momentis, quibus homo advertit ad poenitentiam; aut urget poenitentia præceptum, si hæc est à longo tempore distracta; aut saltem instat consilium divinum de poenitentia faciendâ; sed neque hoc instaret, neque illud urgeret, si peccator poenitentiam, quæ urgeret, aut quæ præcipitur, aut quæ consultatur, non posset agere; posset autem, si ei conferrentur auxilia sufficientia; ergo &c.

Objicies 1. Aliqua prætereunt momenta, imò & tempora opportuna, in quibus, & si peccator advertat ad poenitentiam, non potest eam facere defectu gratiæ, quod ostenditur ex D. Aug. lib. 2. de peccat. merit. cap. 17. & 19. ubi dicit divinam gratiam nobis aliquando abscondi, & latere. Et cap. 37. naturam humanam alloquens sic ait: *Næque tamen sine misericordiâ derelicta es, quia teris rerum, temporumq. momentis vagaris, ut redeas*; ergo &c. Respondeo negando antecedens, ad cujus probationem dicimus, ex D. Aug. locis citatis non colligi, eam gratiæ interruptionem fieri tempore advertentiæ. Accedit D. Aug. solum loqui de carentia auxiliorum efficacium, non verò negare dari auxilia sufficientia.

Oppones 2. D. Prosper lib. 2. de Vocat. gent. cap. 3. *Incognoscibiles sunt*, inquit, *illuminationum, dilationes*, hoc est temporum intervallum, quo divinæ gratiæ auxiliis caremus; ergo &c. Respondeo primò, hunc locum etiam intelligendum esse de carentia auxiliorum efficacium, non autem sufficientium. Secundò, D. Prosper. solum ibi loqui de Prædicatione fidei externa, quæ ad aliquas Nationes, & Provincias tardè pervenit ob occulta, & incomprehensibilia judicia Dei: nostra autem quæstio procedit de peccatoris jam fidelis vocatione ad poenitentiam.

Objicies 3. Non semper cum advertimus ad poenitentiam, sentimus illas illustrationes; ergo &c. Resp.

Respondet etiam si eas aliquando non sentiamus, id non provenire ex eo, quod nobis non datur, sed quia super illas non reflectimus, aut quia sunt parum intensæ, & contraria delectatio, cui voluntas adhæret, est major, ac magis sensibilis, aliquis tamen est inspiratio, & explicatur per simplex, & inefficax desiderium, quo peccator desiderat suam salutem, & remissionem à peccato.

Objicies 4. Nemo potest velle, aut facere aliquid boni, nisi Deus faciat, ut homo velit, & faciat, ut pater ex illo Ezech. 36. 27. *Faciām, ut in præceptis meis ambuletis.* Et ad Phil. 2. 13. *Deus est, qui operatur in vobis, & velle, & perficere;* sed Deus non facit, ut præscitus aliquis velit, & faciat penitentiam ad salutem; ergo nullus præscitorum potest velle, aut facere, quæ ad salutem requiruntur; consequenterque non habent ad id auxilia sufficientia, quæ eis dant posse operari ad salutem. Resp. Deum velle, & facere quantum est ex se, ut quilibet peccator etiam præscitus incipiat facere, quæ requiruntur ad salutem, ad quæ ei dat auxilia sufficientia; per liberam autem præsciti culpam stat, quod Deus hoc non faciat plenè, & ultimè perficiendo.

Objicies 5. Ex illo Joan. 6. 37. *Omne, quod dat mihi Pater, ad me veniet.* Et infra 44. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum.* Et infra 45. *Omnis, qui audit à Patre, & didicit, venit ad me.* Et infra 66. *Nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum à Patre meo.* Et 1. Cor. 4. *Quis enim te discernit;* sed ex his, & similibus locis videtur constare, nullum præscitorum habere in sua potestate venire ad Christum, audire, & discere à Deo, & ut Deus eum discernat; ergo nullus habet in sua potestate, ut salutem consequatur per penitentiam; consequenterque non habet ad id auxilia sufficientia. Respondet, quemlibet præscitorum Pater quantum est ex se trahit, ut incipiat venire, ulterius attracturus, & adjuturus, si incipiat: quilibet potuit audire, & discere à Deo præstante doctrinam, quantum ex se erat, sufficientem: & quilibet habet in sua potestate per Dei gratiam excitantem, & adjuvantem sibi oblatam, ut Deus primario, & ipse secundario se ipsum discernat; quod autem non veniat, non audiat, non discat, & se non discernat, non est ex parte Dei, qui dat omnia sufficientia auxilia, sed ex parte ipsius præsciti nolentis liberè cooperari.

SECTIO III.

Virum Deus etiam peccatoribus obstinatis, & obduratis conferat auxilia sufficientia, ut resurgant per penitentiam?

RESOLUTIO sit: Deus omnibus peccatoribus, etiam obstinatis, & obduratis confert auxilia sufficientia, ut peniteant, & respiciant. Ita D. Thom. 1. p. q. 49. art. 2. & q. 23. a. 3. ad 3. & 1. 2. q. 98. fine. & q. 109. a. 4. & 6. ad 2. & 3. p. q. 52. a. 6. fine. & lib. 3. contr. gent. cap. 159. fine. & in 1. dist. 40. q. 4. a. 2. & sæpè alibi. D. Bonav. in 1. dist. 40. a. 4. q. 2. & dist. 46. q. 1. D. Antonin. 1. p. tit. 4. cap. 2. §. 6. Albert. Magn. 1. p. q. 63. memb. 3. Alexand. 1. p. q. 28. memb. 2. Altfiodor. lib. 3. tr. 5. cap. 5. q. 2. Agid. in 2. dist. 5. q. 2. a. 1. & ad 1. Paludan. Capreol. Deza. Conrad. Ferrar. Cajet. Durand. in 1. dist. 39. quæst. 3. Tom. 1.

Scot. in 1. d. 46. ad 1. & in 2. dist. 37. Richard. Henricus, Gregor. Ocham. Gabr. Argent. Marsil. Major, Abul. Adrian. Rossens. Driedo, Ricard. Vega, Cavo, Sor. Uguier. Cordub. P. Turrian. dogm. de election. P. Tolet. in Joan. cap. 12. annot. 22. P. Salmer. tom. 2. tr. 22. P. Bellarm. lib. 2. de grat. & lib. arbitr. cap. 1. & sequent. P. Valent. 1. p. d. 8. q. 3. pun. 4. & 2. d. 1. q. 2. pun. 2. P. Soar. 1. p. lib. 4. hic cap. 3. n. 11. & lib. 3. de Auxil. cap. 6. n. 5. & tom. 2. de grat. lib. 4. cap. 10. n. 8. & 9. & tom. 4. in 3. p. d. 8. sect. 2. P. Vasq. 1. p. d. 97. cap. 5. P. Lorin. in Act. Apost. cap. 14. quos omnes, & plures alios citat & sequitur P. Ruiz. hic d. 40. per totam, & d. 45. sect. 3. P. Herice tract. 3. d. 34. cap. 4. n. 19. P. Alarcon. tr. 4. d. 5. cap. 8. n. 1. P. Tanner. d. 6. de grat. q. 2. dub. 2. n. 31. & alii apud citatos.

Probatum primò autoritate Scripturæ locis supra citatis num. 28. qui textus loquuntur generaliter de omnibus peccatoribus, nullo excepto, etiam obstinato, & obdurato; dicuntque omnes posse converti ad penitentiam; sed peccator etiam obduratus non potest sic ad penitentiam converti absque auxilio sufficienti; ergo Deus illi tale auxilium sufficiens non denegat, ut convertatur. Confirmatur primò ex illo ad Rom. 2. ibi: *Secundum autem duritiam tuam, & impenitentem cor thesaurizas tibi iram in die ire, & revelationis iusti iudicii Dei;* si autem à Deo non reciperet auxilia sufficientia, ut posset converti, non ipse sibi thesaurizaret iram Dei. Secundò ex illo Exod. 8. 9. 10. & 11. ubi peccata Pharaonis ipsi, licet obdurato imputantur; non autem iuste ei imputarentur, nisi haberet auxilia sufficientia ad illa non committenda; ergo &c. Tertiò ex Conciliis supra citatis num. 29. ubi nullus peccator, etsi obduratus excipitur, de quo dicatur non posse per penitentiam respicisci; non autem potest absque auxiliis sufficientibus; ergo &c.

Probatum secundò rationibus: Prima, quia peccator, etiam obstinatus, & obduratus, non obstante ejus obstinatione, & obduratione, obligatur præcepto agendi penitentiam; ergo potest illam agere; siquidem nemo tenetur ad impossibile; sed absque aliquo auxilio sufficienti non potest quis agere penitentiam, ut habetur in Trid. sess. 6. can. 3. ergo &c. Secunda, quia peccator, etiam obstinatissimus, dum vivit, est in via; sed de ratione statûs viæ est, quod possit, si velit, accedere ad terminum, nempe ad gloriam; non autem sic posset, nisi per penitentiam, quam tamen non potest agere sine auxiliis sufficientibus; ergo illa habet peccator quandiu vivit ad agendum penitentiam; alioqui in tali statu nullum peccatum posset ei imputari, neque pro peccatis tunc in peccato commissis posset iuste puniri.

Opposita sententia attribui solet Abul. in Mat. cap. 4. q. 12. Ariminens. in 1. dist. 46. q. unica. Cajet. in Joan. cap. 19. ad illa verba: *Non poterant credere.* Rossens. contr. Lutherum. Ruard. a. 7. Henrice quodlib. 8. q. 5. Armacan. lib. 9. quæst. q. 27. quos refert P. Tanner. d. 6. de grat. q. 2. cub. 2. num. 26. Pro quibus: Argues 1. Aliqui iusti ita in gratiâ confirmantur, ut non possint amplius peccare; ergo etiam aliqui peccatores ita erunt in malum obstinati, ut non possint amplius rectè operari; consequenterque sint privati auxiliis sufficientibus ad benè operandum. Resp. primò negando consequentiam; diversa ratio est, quia per confirmationem illam in bonum, non tollitur potentia ad malum, quæ salvatur in sola natura liberi arbitrii; hæc autem non tollitur per confirmationem in bonum.